

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

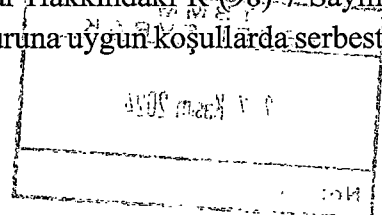
Hakkâri Milletvekili

Ülke cezaevlerinde bulunan ağır hasta mahpusların tedaviye erişim hakkının ihlali hem ulusal hem de uluslararası insan hakları sözleşmelerine aykırılık teşkil etmektedir. İnsan Hakları Derneği (İHD) İstanbul Şubesi Hapishane Komisyonu'nun düzenlediği eylemlerde, Marmara 1 No'lu L Tipi Cezaevi'nde tutulan yüzde 98 engelli ağır hasta mahpus Dede Anıl'ın sağlık durumu gündeme taşınmıştır. Anıl, kalp yetmezliği, KOAH, fibromiyalji, beyinde pıhtı atması sonucu gelişen tek taraflı felç ve ağır beyin hasarı gibi hayati derecede ciddi sağlık sorunlarına sahiptir. Bu durum, Anayasa'nın 17. maddesinde düzenlenen "yaşama hakkı" ve 56. maddesinde yer alan "sağlık hakkı"na doğrudan tehdit oluşturmaktadır.

Cezaevinde kalamayacak durumda olan mahpusların tahliye edilmesine yönelik kararlar, Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 16. Maddesi ve Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 16. Maddesi kapsamında mümkün olmasına rağmen, Adli Tıp Kurumu'nun "cezaevinde kalabilir" raporları, bu hakların uygulanmasını engellemektedir.

Ayrıca, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde de hasta mahpuslara yönelik özel koruma tedbirleri öngörülmektedir. Özellikle:

- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) Madde 3: İnsanlık dışı veya aşağılayıcı muamele yasağı.
- Birleşmiş Milletler Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kuralları (Nelson Mandela Kuralları): Mahpusların insan onuruna uygun şekilde muamele görmesi gerektiğini belirtir.
- Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi (ICESCR) Madde 12: Sağlık hakkının korunması.
- Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin Hasta Mahpuslar Hakkındaki R- (98) 7. Sayılı Tavsiye Kararı, özellikle ağır hasta mahpusların insan onuruna uygun koşullarda serbest bırakılmasını öngörmektedir.

Bu bağlamda;

1. Marmara 1 No'lu L Tipi Cezaevi'nde tutulan ağır hasta mahpus Dede Anıl'ın sağlık durumu göz önüne alındığında, infazın ertelenmesi talebiyle ilgili alınan raporlar arasındaki çelişkilerin (Bahçelievler Devlet Hastanesi ve Adli Tıp Kurumu) sebebi nedir?
2. Bahçelievler Devlet Hastanesi'nin 13 Temmuz 2023 tarihinde düzenlediği raporda belirtilen "akli dengesinin ve öz bakım gücünün yeterli olmadığına" dair bulgular neden Adli Tıp Kurumu'nun değerlendirmelerinde dikkate alınmamıştır?
3. Ağır hasta mahpusların tahliye taleplerinin reddedilmesinde Adli Tıp Kurumu'nun verdiği raporların tek kriter olarak kullanılması, mahpusların yaşam hakkının ihlaline neden olmamakta mıdır?
4. Dede Anıl gibi ağır hasta mahpusların infazlarının ertelenmesi yönünde, Türk Ceza Kanunu'nun 16. Maddesi uyarınca mahkemelerin daha geniş ve insani değerlendirmeler yapması için Adalet Bakanlığı bir çalışma başlatmayı planlamakta mıdır?
5. Adalet Bakanlığı, cezaevinde kalamayacak durumda olan ağır hasta mahpusların infazlarının ertelenmesi ya da denetimli serbestlik uygulanması konusunda yeni bir yasal düzenleme veya uygulama reformu yapmayı planlamakta mıdır?
6. Türkiye'nin taraf olduğu AİHS ve BM'nin Nelson Mandela Kuralları gibi uluslararası insan hakları belgelerine uyum konusunda cezaevi yönetimlerine yönelik denetim mekanizmaları etkin bir şekilde işletilmekte midir?
7. Dede Anıl gibi özel bakım gerektiren mahpusların daha insani koşullarda tedavi görmeleri için ev hapsi ve elektronik kelepçe gibi alternatif infaz yöntemlerinin uygulanması konusunda bir düzenleme yapılacak mıdır?
8. Cezaevlerinde bulunan hasta mahpusların sayısı nedir? Bu mahpusların sağlık durumlarının iyileştirilmesine yönelik hangi somut adımlar atılmaktadır?